

ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΑΠΟ ΤΗ ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ ΣΤΗΝ ΕΠΙΘΕΣΗ ΤΩΝ ΣΚΟΠΙΩΝ

Το πρακτορείο ειδήσεων **FOCUS** της Βουλγαρίας δημοσίευσε την Παρασκευή 8 Μαΐου 2009 συνέντευξη της Διευθύντριας της Κρατικής Υπηρεσίας Αρχείων της Βουλγαρίας, Μπουριάνας Μπουζάσκα, αναφορικά με τον τόμο «Το Μακεδονικό και η Βουλγαρία – Απόρρητα έγγραφα 1950-1967» που παρουσιάστηκε πρόσφατα στην Αθήνα από την Εταιρεία Μακεδονικών Σπουδών.

Κληθείσα να σχολιάσει τις αιτιάσεις ΜΜΕ της ΠΓΔΜ σχετικά με το βιβλίο, η κα Μπουζάσκα αναφέρει:

«Επειδή γνωρίζω τις κρίσεις που διατυπώθηκαν στη «Δημοκρατία της Μακεδονίας» για την παρουσίαση του βιβλίου, θα ήθελα να διευκρινίσω δύο σημαντικά πράγματα.

Πρώτον, δεν πρόκειται για βιβλίο του κ. Σπυρίδωνα Σφέτα. Πρόκειται για μία συλλογή εγγράφων, τα οποία διατηρούνται εδώ, στη Βουλγαρία και τα οποία πριν 20 χρόνια ήταν απόρρητα, τώρα όμως είναι ελεύθερα στην πρόσβαση και κάθε ερευνητής μπορεί να τα μελετήσει. Πρόκειται για μία έκδοση εγγράφων, που πραγματοποιήθηκε από την Κρατική Υπηρεσία Αρχείων της Βουλγαρίας και την Εταιρεία Μακεδονικών Σπουδών της Θεσσαλονίκης – μία μη κυβερνητική οργάνωση που ασχολείται με επιστημονικές μελέτες, με έμφαση στο Μακεδονικό Ζήτημα. Αυτό είναι εξαιρετικά σημαντικό να το γνωρίζει κανείς. Ο πρόλογος είναι του κ. Σφέτα, αλλά δεν πρόκειται για δική του ερμηνεία, ούτε για δική του επιλογή εγγράφων. Από βουλγαρικής πλευράς, ως εκπρόσωποι της Κρατικής Υπηρεσίας Αρχείων, στην έκδοση συμμετείχαν οι εμπειρογνώμονες Τσότσο Μπιλιάρσκι – που είναι πιθανόν γνωστός σε όσους ασχολούνται με το μακεδονικό ζήτημα, λόγω των δημοσιεύσεών του επί του θέματος – και Ίβα Μπουρίλκοβα.

Δεύτερον, τα έγγραφα αυτά είναι ελεύθερα προσβάσιμα και μπορούμε ανά πάσα στιγμή να τα δημοσιεύσουμε. Εκτός αυτού, όποιος αμφιβάλει για την αυθεντικότητά τους, μπορεί ανά πάσα στιγμή να έρθει εδώ, στην Κρατική Υπηρεσία Αρχείων της Βουλγαρίας και να τα ελέγξει. Πρόκειται για επίσημα έγγραφα της βουλγαρικής κρατικής και κομματικής ηγεσίας, που καλύπτουν την περίοδο 1950-1967 και αφορούν το Μακεδονικό Ζήτημα στις βουλγαρο-γιουγκοσλαβικές σχέσεις. Τα έγγραφα αυτά διηγούνται την πολιτική της Βουλγαρίας επί του θέματος κατά τη συγκεκριμένη χρονική περίοδο. Πρόκειται για επίσημα κρατικά έγγραφα. Δεν μπορεί να αμφισβητηθεί η αυθεντικότητά τους, ούτε να τους προσαφθεί ότι είναι κακοπροαίρετα. Ενδεχομένως τα έγγραφα αυτά δεν έχουν να προσθέσουν τίποτα νέο σε όσους γνωρίζουν το μακεδονικό ζήτημα. Σε αυτά μπορεί κανείς να δει την αναγκαστική αλλαγή ονομάτων των Βουλγάρων στην Μακεδονία του Πιρίν, τη δράση των Μακεδόνων βιβλιοπωλών, το διάλογο που διεξαγόταν στο πλαίσιο των κομματικών και κρατικών οργάνων αναφορικά με το πώς θα προστατευθεί η βουλγαρική ταυτότητα του πληθυσμού αυτού και, τελικά, πως σταδιακά, μέσα από μία σειρά αποφάσεων, το ζήτημα αυτό έφθασε μέχρι το 1967, με λογικό αποτέλεσμα το 1968 η Βουλγαρία να διαμορφώσει σαφή και κατηγορηματική θέση στο θέμα της ύπαρξης μακεδονικού έθνους και γλώσσας, στο θέμα της εθνικότητας του πληθυσμού της Μακεδονίας του Πιρίν κοκ. Με άλλα λόγια, πρόκειται για Ιστορία που παρουσιάζεται μέσα από έγγραφα, τα οποία δεν σχολιάζονται, αλλά απλώς παρατίθενται».

Σε ερώτηση αν τα δημοσιευόμενα έγγραφα είναι αυθεντικά, η κα Μπουζάσκα σημειώνει:

«Φυσικά και είναι αυθεντικά. Και θα επαναλάβω, για μία ακόμα φορά, ότι κάθε ερευνητής και κάθε άνθρωπος που ενδιαφέρεται για το θέμα αυτό, μπορεί να έχει πρόσβαση σε αυτά τα έγγραφα. Εάν υπάρχει κάτι νέο στην παρουσίαση του συγκεκριμένου βιβλίου, είναι ότι για πρώτη φορά τα βουλγαρικά αρχεία – και συγκεκριμένα η Κρατική Υπηρεσία Αρχείων – συνεργάζεται με ελληνικό επιστημονικό ίδρυμα για την δημοσίευση εγγράφων. Μέχρι σήμερα δεν είχαν υπάρξει ανάλογες κοινές εκδόσεις, πράγμα που δεν είναι φυσιολογικό, αν λάβουμε υπ’ όψιν τις καλές βουλγαρο-ελληνικές σχέσεις. Εμείς οι ιστορικοί και οι μελετητές λέμε την αλήθεια ως έχει, όπως δημιουργήθηκε από την ιστορία στο πέρασμα των χρόνων. Στη συγκεκριμένη περίπτωση η συνεργασία προέκυψε κατόπιν ελληνικής πρότασης. Προφανώς, το θέμα αυτό είναι επίκαιρο για τους Έλληνες».

Ερωτηθείσα ποιος είχε την πρωτοβουλία της συγκεκριμένης έκδοσης, η κα Μπουζάσκα αναφέρει:

«Η πρωτοβουλία ήταν της ελληνικής πλευράς. Για τους Έλληνες το θέμα αυτό είναι επίκαιρο. Παράλληλα, ένα σημαντικό κίνητρο για την εν λόγω έκδοση είναι το γεγονός ότι η ελληνική κοινή γνώμη δεν γνωρίζει τη θέση της Βουλγαρίας στο θέμα αυτό. Υπάρχουν κάθε είδους ερμηνείες. Για το λόγο αυτό αποφασίσαμε να παρακολουθήσουμε τη θέση της Βουλγαρίας στην εξέλιξή της. Δεν κρύβουμε τα λάθη μας, δείχνουμε όμως με ποιο τρόπο προσπαθήσαμε να τα ξεπεράσουμε με το πέρασμα του χρόνου και γιατί αυτό ήταν τόσο δύσκολο. Κάθε γεγονός έχει τις πρωταρχικές του αιτίες, οι οποίες στη συγκεκριμένη περίπτωση ήταν σε μεγάλο βαθμό γεωπολιτικές.

Έχω εκπλαγεί από το ακραίο, σε αρκετές περιπτώσεις, ύφος των «μακεδονικών» ΜΜΕ, που σχολίασαν την έκδοση αυτή με χαρακτηρισμούς όπως “οργανωμένη επιχείρηση κατά της Μακεδονίας”, “συγκάλυψη της αλήθειας”, “προσπάθεια απόκρυψης της πραγματικής μακεδονικής ταυτότητας”, ή, πάλι, ότι “τα έγγραφα αυτά στρέφονται κατά της Μακεδονίας”...Λοιπόν, όχι, τα έγγραφα αυτά δεν στρέφονται κατά της «Δημοκρατίας της Μακεδονίας»! Είναι τα δικά μας έγγραφα, με την δική μας άποψη για την ταυτότητα του πληθυσμού που ζει στην Μακεδονία του Πιρίν, η οποία αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα του βουλγαρικού κράτους. Δεν υπάρχει τίποτα κακοπροαίρετο. Υπάρχει, απλώς, μία προσπάθεια να ενημερωθεί η ελληνική κοινή γνώμη, η οποία πράγματι δεν γνωρίζει αυτά που έπραξε η Βουλγαρία και αποτέλεσαν αντικείμενο των βουλγαρο-γιουγκοσλαβικών σχέσεων σε ότι αφορά το Μακεδονικό Ζήτημα».

Σε ερώτηση αν η Κρατική Υπηρεσία Αρχείων της Βουλγαρίας συνεργάζεται και με την αντίστοιχη υπηρεσία της ΠΓΔΜ, η κα Μπουζάσκα αναφέρει:

«Ναι, και μάλιστα η συνεργασία μας είναι εξαιρετικά καλή. Και συνεργαζόμαστε καλά για έναν πολύ απλό λόγο: όταν μιλάμε για Ιστορία, δεν κάνουμε επιστημονική διάσκεψη, στην οποία να αντιπαραθέσουμε τις διάφορες απόψεις. Απλώς, δημοσιεύουμε τα έγγραφα ως έχουν. Υπάρχουν περιπτώσεις που τα έγγραφα λένε πολύ περισσότερα από το οποιοδήποτε σχόλιο, όταν μιλάμε βεβαίως για αυθεντικά έγγραφα που δεν έχουν πλαστογραφηθεί. Έχουμε έγγραφα από διαφορετικές περιόδους της εξέλιξης του Μακεδονικού Ζητήματος. Και θα επαναλάβω ότι πρόσβαση σε αυτά μπορεί να έχει κάθε ένας που ενδιαφέρεται για το θέμα. Οι Μακεδόνες ιστορικοί χρησιμοποιούν πολύ συχνά τα έγγραφά μας. Δίνουμε διαρκώς

έγγραφα σε ανθρώπους από τη Δημοκρατία της Μακεδονίας, που ασχολούνται με την ιστορία και εργάζονται στα αρχεία μας. Δεν βρίσκω λόγους να υποστηρίξει κανείς ότι πρόκειται για πλαστογραφημένα έγγραφα».

Ερωτηθείσα αν η Κρατική Υπηρεσία Αρχείων της Βουλγαρίας έχει δεχθεί κριτική και για τη χρονική συγκυρία έκδοσης του βιβλίου, η κα Μπουζάσκα σημειώνει:

«Η δεδομένη στιγμή θα μπορούσε, ενδεχομένως, να αξιοποιηθεί για κάτι, αλλά εμείς, ως δύο ιδρύματα, αποφασίσαμε να παρουσιάσουμε το βιβλίο, το οποίο εγώ προσωπικά δεν θεωρώ κακοπροαίρετο. Απλούστατα προετοιμάστηκε, εκδόθηκε και αποφασίσαμε να του δώσουμε δημοσιότητα. Περίμενα ότι η παρουσίαση αυτή, στο μεγαλύτερο μέρος της, θα ήταν ενώπιον της επιστημονικής κοινότητας της Αθήνας. Νομίζω ότι η ίδια η παρουσίαση του βιβλίου ήταν καλοπροαίρετη, δεν ακούστηκαν ακραίες απόψεις σε σχέση με τη «Δημοκρατία της Μακεδονίας». Αντίθετα, η έκδοση αυτή πρέπει να αντιμετωπιστεί ως μία ιστορική έκδοση εγγράφων».

Σε ερώτηση για την δική συμμετοχή στην παρουσίαση του βιβλίου, η κα Μπουζάσκα αναφέρει:

«Παρέστην στην παρουσίαση, όχι για άλλο λόγο, αλλά γιατί για πρώτη φορά υπήρξε συνεργασία ανάμεσα σε ελληνικό και βουλγαρικό ίδρυμα. Στην συγκεκριμένη περίπτωση, το θέμα δεν έπαιξε καθοριστικό ρόλο. Και άλλο να ήταν το θέμα, πάλι θα συμμετείχα ως εκπρόσωπος της Κρατικής Υπηρεσίας Αρχείων της Βουλγαρίας».

Ερωτηθείσα αν η έκδοση είναι δίγλωσση, η κα Μπουζάσκα σημειώνει:

«Όχι, είναι μόνο στα ελληνικά, γιατί εμείς δύσκολα βρίσκουμε χρηματοδότηση για παρόμοιες εκδόσεις. Λόγω, όμως, του μεγάλου ενδιαφέροντος που προκάλεσε στην κοινή γνώμη, τόσο εγώ προσωπικά, όσο και οι συνάδελφοί μου, θα καταβάλουμε τη μέγιστη δυνατή προσπάθεια για να βρούμε χρηματοδότηση και να εκδώσουμε τα έγγραφα αυτά και στη βουλγαρική γλώσσα, παρά το γεγονός ότι δεν πρόκειται για έγγραφα που είναι άγνωστα στην βουλγαρική επιστημονική κοινότητα και σε εκείνους που ασχολούνται με το Μακεδονικό Ζήτημα. Ορισμένα από τα έγγραφα αυτά είχαν εκδοθεί και πριν το 1989, αλλά στο πλαίσιο των αποκαλούμενων "εκδόσεων για υπηρεσιακή χρήση". Είναι όμως μία καλή ευκαιρία να τα εκδώσουμε και στα βουλγαρικά, για να δει η κοινή γνώμη για τι γίνεται λόγος. Επίσης, πρότεινα να εκδοθούν και τα έγγραφα της επόμενης περιόδου, από το 1967 έως τη διάλυση της Γιουγκοσλαβίας, ώστε να γίνει πλήρως κατανοητή η λογική της τότε κρατικής ηγεσίας σε σχέση με το μακεδονικό ζήτημα. Μιλάμε για μία συγκεκριμένη ιστορική περίοδο. Δεν δεσμεύουμε ούτε το βουλγαρικό ΥΠΕΞ, ούτε οποιοδήποτε άλλο όργανο του κράτους, που διαμορφώνει σήμερα τη σύγχρονη βουλγαρική θέση στο μακεδονικό ζήτημα. Εμείς εξετάζουμε την ιστορική εξέλιξη του και αυτό είναι πολύ σημαντικό να τονιστεί».

Είναι γεγονός ότι για την ελληνική κοινή γνώμη και τους ελληνικούς πολιτικούς κύκλους η θέση αυτή της Βουλγαρίας δεν ήταν γνωστή. Χαίρομαι που ο κόσμος στην Ελλάδα, που επί χρόνια δεν γνώριζε την βουλγαρική θέση ή αναρωτιόταν για ποιο λόγο συνέβη κάτι, μπορεί τώρα, μέσα από τα έγγραφα αυτά, να εξηγήσει πώς και γιατί συνέβη. Διότι τα έγγραφα αφηγούνται και τους λόγους που συνέβη. Είναι σημαντικό να επαναλάβω και πάλι ότι η προσπάθεια αυτή δεν είναι κακοπροαίρετη και να επισημάνω ότι η Κρατική Υπηρεσία Αρχείων είναι ένα από τα ελάχιστα δημόσια ιδρύματα της Βουλγαρίας που συνεργάζονται πολύ παραγωγικά και συναδελφικά με τα «Μακεδονικά Αρχεία» (Σκόπια). Δεν έχουν λόγους να μας κατηγορούν για κακοπροαίρετους. Αυτό μας δίνει ένα επιπλέον κίνητρο να

προσπαθήσουμε να εκδώσουμε τα έγγραφα στη βουλγαρική γλώσσα. Και πρέπει να το κάνουμε, για να μην υπάρχουν σπέκουλες στο θέμα αυτό».

Τέλος, κληθείσα και πάλι να σχολιάσει τις επικρίσεις που διατύπωσαν ιστορικοί από την ΠΓΔΜ για το βιβλίο, η κα Μπουζάσκα τονίζει:

«Μα, το έχουν διαβάσει; Έχει κυκλοφορήσει μόνο στα ελληνικά. Διαβάζω στα «μακεδονικά» ΜΜΕ ότι, σύμφωνα με τους εκεί ιστορικούς, τα αρχεία της Σόφιας δεν διαθέτουν έγγραφα, που να μπορούν να αμφισβητήσουν την «μακεδονική ταυτότητα». Αυτά τα πράγματα, όμως, δεν είναι σοβαρά. Οι ίδιοι λένε ότι γνωρίζουν αυτά τα έγγραφα και ότι σε αυτά δεν υπάρχει τίποτα που να αποδεικνύει στην παγκόσμια επιστημονική κοινότητα ότι η «μακεδονική ταυτότητα» είναι προβληματική...Οι ιστορικοί μπορούν να κάνουν τις ερμηνείες και τα σχόλιά τους, αλλά τα έγγραφα είναι αναμφισβήτητα. Ας ελπίσουμε ότι δεν θα υιοθετηθούν οι ακραίες απόψεις, ότι πρόκειται για μία κακόβουλη προσπάθεια, ότι πρόκειται για μία οργανωμένη προσπάθεια της Ελλάδας και της Βουλγαρίας. Απλούστατα, τέτοιο πράγμα δεν υπάρχει. Είμαστε επιστημονικός φορέας και εργαζόμαστε αποκλειστικά με έγγραφα».